

Ιανουάριος 2020

Παρατηρήσεις της ΓΣΕΒΕΕ στη διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ) αναγνωρίζει ως πολύ σημαντική την πρωτοβουλία της Ελληνικής Πολιτείας για την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα που δόθηκε πρόσφατα προς διαβούλευση. Το Σχέδιο αυτό αποτελεί σημαντική τομή στην μέχρι σήμερα πολιτική για την ενέργεια και το κλίμα και θέτει τους κλιματικούς στόχους ως ένα από τα κέντρα τόσο της αναπτυξιακής πολιτικής στην Ελλάδα, όσο και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η ΓΣΕΒΕΕ, κατόπιν αναλυτικής μελέτης του Εθνικού Σχεδίου, καταθέτει μία σειρά προτάσεων/παρατηρήσεων, όλες σε εποικοδομητική κατεύθυνση. Οι συνοπτικές αυτές προτάσεις αφορούν γενικά θέματα προσέγγισης των πολιτικών που χαράσσονται στο Σχέδιο και των δράσεων που αναπτύσσονται σε αυτό.

Οι προτάσεις/παρατηρήσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: η πρώτη σχετίζεται με γενικά θέματα που αφορούν το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, η δεύτερη σχετίζεται με θέματα που επικεντρώνονται περισσότερο στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) και η τρίτη αφορά τεχνικές παρατηρήσεις επί της δομής του Σχεδίου, οι οποίες θα αναβαθμίσουν σημαντικά την κατανόησή του κειμένου και θα συνεισφέρουν στην ομογενοποίηση της επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων εταίρων.

A. Γενικές παρατηρήσεις

1. Φιλοδοξία του Σχεδίου και χρησιμοποιούμενα σενάρια.

- ▶ Η ΓΣΕΒΕΕ είναι υπέρ της άποψης για φιλόδοξους στόχους σε θέματα κλιματικής αλλαγής όμως, γνωρίζοντας πολύ καλά την ελληνική πραγματικότητα, εκφράζει την επιφύλαξή της για τη δυνατότητα υλοποίησης αυτών των στόχων στο προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνεται να υπάρξει αρχικά μία περίοδος προετοιμασίας, όπου θα ετοιμαστεί η κατάλληλη νομοθετική, εκτελεστική και χρηματοοικονομική υποδομή, και στη συνέχεια θα εφαρμοστούν οι πολιτικές και δράσεις που έχουν αποφασιστεί.
- ▶ Το Σχέδιο αυτό αποτελεί μία γραμμική εφαρμογή ενός μόνο σεναρίου χωρίς να υπάρχουν εναλλακτικοί οδοί στην περίπτωση απόκλισης, ή ακόμα και αποτυχίας του αρχικού σεναρίου, εξαιτίας εξωτερικών και απρόβλεπτων παραγόντων. Προτείνεται να ενσωματωθούν κάποια εναλλακτικά σενάρια στην περίπτωση που εξωτερικοί και απρόβλεπτοι παράγοντες δεν επιτρέψουν την υλοποίηση του αρχικού προγραμματισμού.
- ▶ Προτείνεται επίσης να υπάρξει συγκεκριμένη πρόβλεψη για τακτική επικαιροποίηση των στόχων, των πολιτικών και των δράσεων.

2. Απολιγνιτοποίηση, ΑΠΕ και φυσικό αέριο

- ▶ Η απολιγνιτοποίηση και η αύξηση της συμμετοχής του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μίγμα της Ελλάδας ενέχει τον κίνδυνο της επιδείνωσης του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας, τόσο από την εισαγωγή πρώτων υλών για την εγκατάσταση των ΑΠΕ και των εγκαταστάσεων φυσικού αερίου όσο και από τις εισαγωγές του δεύτερου. Μία τέτοια επιδείνωση θα έχει επιπτώσεις το σύνολο της ελληνικής οικονομίας και θα πρέπει να προταθούν δράσεις για την αποφυγή της.

- ▶ Προτείνεται να ληφθούν υπόψη στα σενάρια εκμετάλλευσης εγχώριου φυσικού αερίου την πιθανότητα να μην ανιχνευτεί φυσικό αέριο στις ποσότητες που αναφέρονται στα νέα υπό εξέταση κοιτάσματα. Προτείνεται να αναλυθούν διεξοδικά εναλλακτικά σενάρια στην περίπτωση που αυτό επαληθευτεί.
- ▶ Το Σχέδιο προβλέπει πλήρη απολιγνιτοποίηση μέχρι το 2028 και αύξηση της διείσδυσης του φυσικού αερίου, ενός εισαγόμενου προϊόντος. Προτείνεται να εξεταστεί πιο αναλυτικά το ενδεχόμενο της συνέχισης της εκμετάλλευσης του λιγνίτη, ενός διαθέσιμου εγχώριου προϊόντος, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες περιβαλλοντικά αποδοτικότερες, όπως πχ μέσω της τεχνολογίας της αεριοποίησής του και την χρήση του συνθετικού αερίου, ή μέρους αυτού, αντί του εισαγόμενου φυσικού αερίου.
- ▶ Επιπρόσθετα, η προοπτική της χρήσης της τεχνολογίας της αποθήκευσης του διοξειδίου του άνθρακα δεν εξετάζεται στο παρόν Σχέδιο. Προτείνεται να εξεταστεί η χρήση αυτής της τεχνολογίας σε συνδυασμό με τη συνέχιση της χρήσης του λιγνίτη, μίας εγχώριας πλουτοπαραγωγικής πηγής με ώριμη τεχνολογία και υπαρκτές εγκαταστάσεις και επενδύσεις.
- ▶ Η χρήση της βιομάζας ως καύσιμο έχει οδηγήσει σε πολύ κακή ποιότητα της ατμόσφαιρας στις ελληνικές πόλεις τα τελευταία χρόνια με σοβαρές συνέπειες στην ανθρώπινη υγεία και την ποιότητα ζωής. Προτείνεται να περιοριστεί η καύση της βιομάζας μόνο σε μικρές πόλεις και χωριά και να μη χρησιμοποιείται αυτή η μορφή ενέργειας στις μεγάλες πόλεις.

3. Κόστος ενέργειας και δράσεων, κοινωνικές επιπτώσεις

- ▶ Η πλήρης απολιγνιτοποίηση σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα εκφέρει τον κίνδυνο της σημαντικής αύξησης της τελικής τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, ακόμη κι αν επιβεβαιωθούν οι προβλεπόμενες μειώσεις της τιμής

των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Η ΓΣΕΒΕΕ εκφράζει την πάγια άποψή της για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας όλων των μορφών ενέργειας σε προσιτή τιμή και προτείνει να υπάρξει ειδική μέριμνα τόσο για τη συγκράτηση της τελικής τιμής της ενέργειας, όσο και για τυχόν κερδοσκοπικές τάσεις σε αυτή.

- ▶ Το κόστος των ανακοινωθέντων δράσεων δεν έχει υπολογιστεί και εκφράζονται επιφυλάξεις για την δυνατότητα διαθεσιμότητάς των αναγκαίων κεφαλαίων στις σημερινές συνθήκες.
- ▶ Η τοπική παραγωγή/κατανάλωση προϊόντων είναι μία από τις αποτελεσματικότερες πολιτικές/δράσεις για την μείωση της εκπομπής των αερίων θερμοκηπίου από τη μεταφορά των προϊόντων (πχ «τροφοχιλιόμετρα» στην περίπτωση της μεταφοράς των τροφίμων). Προτείνεται η δυναμική ενσωμάτωση τέτοιων πολιτικών/δράσεων στο παρόν Σχέδιο, μιας και πρόκειται για δράση που ευνοεί ειδικά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
- ▶ Η δίκαιη μετάβαση στις λιγνιτοφόρες περιοχές (Πτολεμαΐδα, Μεγαλόπολη, κτλ) αποτελεί μία πολύ σημαντική κοινωνική προτεραιότητα. Η απολιγνιτοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα δεν πρέπει να φτωχοποιήσει αυτές τις περιοχές, αλλά ούτε και να τους αφήσει οικονομικά και κοινωνικά σημάδια.
- ▶ Η ενεργειακή ένδεια είναι σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο στην Ελλάδα και είναι απόλυτα σωστό να προτάσσεται η αντιμετώπισή της. Όμως, με τις προβλεπόμενες μελλοντικές τιμές ενέργειας και την προβλεπόμενη αύξηση του ΑΕΠ στην Ελλάδα, η μείωση του ποσοστού της ενεργειακής ένδειας που αναφέρεται στο Σχέδιο φαίνεται να είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί. Η άποψη της ΓΣΕΒΕΕ είναι να προταθούν πιο γενναία μέτρα για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αυτού φαινομένου.

Β. Ειδικές παρατηρήσεις

1. Εργασιακά θέματα, εκπαίδευση, κατάρτιση

- ▶ Το Σχέδιο αυτό θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε πολλά τεχνικά επαγγέλματα που σχετίζονται άμεσα με θέματα εξοικονόμησης ενέργειας και εκπροσωπούνται από την ΓΣΕΒΕΕ. Η ΓΣΕΒΕΕ θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει προστασία των επαγγελματιών αυτών από τυχόν υποβάθμισή τους.
- ▶ Η εκπαίδευση, τόσο η συμβατική όσο και η δια βίου, και η κατάρτιση σε θέματα που σχετίζονται με την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή πρέπει να αναβαθμιστούν και να ενταχθούν πιο έντονα σε όλες τις βαθμίδες και μορφές εκπαίδευσης. Στο σημείο αυτό αναφέρεται η ανησυχία της ΓΣΕΒΕΕ για το μέλλον της τεχνολογικής εκπαίδευσης μετά την πρόσφατη κατάργηση των ΤΕΙ.

2. Ενημέρωση

- ▶ Σε πολλά σημεία του Σχεδίου αναφέρεται η σημαντική δράση των πολιτών/καταναλωτών για θέματα ενέργειας και κλιματικής αλλαγής. Προτείνεται να αναβαθμιστεί η ενημέρωση των πολιτών/εργαζομένων, αλλά και των φορέων/εταιρειών, για αυτά τα θέματα.

3. Κλαδικά Σχέδια

- ▶ Η κατάστρωση Περιφερειακών Σχεδίων για την Ενέργεια και το Κλίμα θα βοηθήσει την περιφερειακή εφαρμογή του Σχεδίου. Η ΓΣΕΒΕΕ προτείνει, εκτός από την περιφερειακή στόχευση, να δοθεί βαρύτητα και στην κλαδική διάσταση, προτείνοντας να καταστρωθούν και αντίστοιχα Κλαδικά Σχέδια στους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας λαμβάνοντας υπόψη τη συνεισφορά αυτών των κλάδων στο ΑΕΠ και στην κατανάλωση ενέργειας και παραγωγής αερίων του θερμοκηπίου.

4. Επιχειρείν ΜΜΕ

- ▶ Αναφέρεται σε ορισμένα σημεία του Σχεδίου η πολιτική κινήτρων και η ανάπτυξη δράσεων εξοικονόμηση ενέργειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επειδή οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι από τους βασικούς κορμούς της Ελληνικής οικονομίας, προτείνεται η σημαντική αναβάθμιση αυτών των κινήτρων και δράσεων, με κυριότερο το «Εξοικονομώ στην Επιχείρηση», πρόγραμμα αντίστοιχο με το «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» με βασικό στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ενθαρρύνουμε και υπογραμμίζουμε τη σημασία ανάπτυξης δράσεων σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις με τη μορφή ενός μόνιμου μηχανισμού.
- ▶ Η ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής υλικών και πρώτων υλών για την εγκατάσταση, χρήση και συντήρηση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ και φυσικού αερίου, καθώς και για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων, πρέπει να ενισχυθεί ώστε και περιοριστεί η εισαγωγή αυτών των υλικών βελτιώνοντας το εμπορικό ισοζύγιο, αλλά και να δοθεί η δυνατότητα να αναπτυχθεί ένας εθνικός κλάδος που θα καλύψει τις εγχώριες ανάγκες αρχικά και θα έχει και εξαγωγικό προσανατολισμό στη συνέχεια.

5. Ενεργειακή ένδεια ΜΜΕ

- ▶ Παράλληλα με την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας των νοικοκυριών, η ΓΣΕΒΕΕ προτείνει να ληφθεί υπόψη και η αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας που αγγίζει σήμερα σημαντικό μέρος των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Γ. Τεχνικές παρατηρήσεις επί της δομής του κειμένου

1. Συντμήσεις

- ▶ Προτείνεται η προσθήκη όλων των συντμήσεων με την εξήγησή τους στην αρχή του κειμένου.

2. Ορισμοί

- ▶ Προτείνεται η προσθήκη ενός κεφαλαίου στην αρχή του κειμένου με τους ακριβείς ορισμούς των βασικών εννοιών που αναφέρονται σε αυτό.

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ/Συντάκτης Ε. Ζέρβας (2020), «Παρατηρήσεις της ΓΣΕΒΕΕ στη διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα», *Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ*, Ιανουάριος, σσ. 8

Οι γνώμες που διατυπώνονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στο παρόν Κείμενο Γνώμης δεσμεύουν τους συντάκτες του και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες απόψεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ

Το έργο «Παρεμβάσεις της ΓΣΕΒΕΕ για τη συστηματική παρακολούθηση και πρόγνωση αλλαγών του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» με κωδικό ΟΠΣ 5003864, υλοποιείται από το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και εθνικών πόρων

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης